a) Her Ekibin gösteri müddeti, yarım saati aşmayacaktır.

b) Saat 17 de bütün Halkevlilerin ve arzu edenlerin iştirâk eyleyecekleri yüzme müsabakaları başlayacaktır.

c) Müteakiben Abant Turu başlayacak buna, arzu eden bütün atletler iştirâk edeceklerdir. (Mesafe: 6 bin metredir.)

d) Bundan sonra kazananların hediyeleri Vali ve Halkevi Başkanı tarafından verilecek ve merasim sona erecektir.

1 — Her misafir geldiği otobüsteki geliş sıra numarasiyle dönecektir. Önce gelenlerden geri kalmak arzusunda bulunan olursa yerini gayp etmiş olacaktır. Ancak son vasıtada yer bulursa onunla dönecektir.

2 — Gidiş ve dönüşteki intizamı ve vasıtalardan faydalanmağı ve Abant'da Proğramın tam tatbikını Ar kolu Başkanı Reşat Ak'er ile Temsil kolu Başkanı Sabahattin İçten sağlayacaktır.

3 — Orman ve civarında ateş yakmak yasaktır. Yiyecek ve içecek gibi şeyler satmak serbesttir. Rayiçten fazlaya satılmaz.

C. H. P. Bolu Halkevi Başkanı
Ahmet Tevfik Tunçok

ABANT

BOLU HALKEVİ KÜLTÜR DERGİSİ

SAYI : 11 Eylûl - Ekim 1946 CİLT : 2

İçindekiler

Bu Dergi, Bolu Halkevi tarafından (Dergi İdare Heyeti) olarak seçilen aşağıda adları yazılı arkadaşlar tarafından hazırlanmıştır.

A. Tevfik Tunçok	Halkevi Başkanı
Vahap Tuncer	Dil - Edebiyat Kolu Üyesi
Şadi Varlık	Kitapsaray Kolu Başkanı
İsmail Aktüre	Dil - Edebiyat Kolu Başkanı
Sabiha Ürkün	Temsil Kolu Başkanı
Cevdet Göktürk	Müze - Tarih Kolu Başkanı
Halit Timoçin	Spor Kolu Başkanı
Seyfi Ersan	Dil - Edebiyat Kolu Üyesi
Hakkı Kınav	Kitapsaray Kolu Üyesi

Cumhuriyetin 24 üncü Yılına girerken

Ahmet Tevfik Tunçok
Bolu Halkevi Başkanı

Feyizdar ışıklariyle şerefli bir devre açan büyük mucize 24 yıl önce bir şimşek gibi çakmış, doğan Cumhuriyet güneş;i saltanat bulutlarını dağıtıp silmiş, Feyyaz şuaları; din perdesi, şeriat gölgesiyle saltanatın köreltdiği Türk ulusuna can, solgun yüzlere kan ve hayat vermişti.

Sevr muahedesinin kahramanları, fedakâr ve kahraman ecdatlarının mezarlarını ve kemiklerini düşman çizmelerine terk ederken; Samsun ufuklarında pırıldıyan, Erzurum yaylalarını aydınlatan, nihayet Ankarada bütün haşmet ve azametiyle yükselip nurlarını vatanın dört bucağına dağıtan eşsiz kahraman Mustafa Kemal'in nuru, kalplerde tam bir birliğin teessüsüne ve vicdanlar da körlenen asalet ışığının parlamasına ve nihayet bizi zulüm ve işkence uçurumlarında helâk etmek istiyen meş'um saltanatın enkazı tarumarı üzerinde bir abidei şahamet kurmamıza yön vermişti.

İnhidam yıllarının kollarını bağladığı ulusa, facia yıllarında düşmanın süngüsüyle, dehhaş toplariyle ölüm yağdırdığı bir zamanda doğan bu pervasız güneş; mücahede yıllarını açmış dört tarafını canla başla saran Türk Ulusunun «beraberiz» diye haykırışından kuvvet ve imanı bir kat daha artarak ve zaferden zafere koşarak nuranî halelerle bürünen zafer şahikaları yarattıktan sonra ulusu yıllarca cehalet ve esaret zinciri ile bağlayarak ağır yük altında ezen saltanatın bir şirzimei kalilenin, döküntülerini işte aziz vatanın bağrından tam yirmi üç yıl önce bu gün de söküp atmış yıllarca cihanı idare eden asil Türk Ulusunun ülkesinde efendiliğini bu günde ilân etmişti.

Azmi, Kudretli iradesiyle bütün gönüllere İstiklâl nurunu serpen, nezih vicdanlara kurtuluş imanını telkin eden ve nihayet rehakâr bir yolun açılmasına göz kamaştırıcı güneşin doğmasına sebep olan «Aziz Ata» Cihanşumûl devrimleriyle Cumhuriyet devrimine Ulusümuzu acunun en medenî en mütekâmil, beynelmilel alemde sözü dinlenir hakiki rüştünü kazanmış bir ulusu haline getirdi.

Her fanî gibi cismen aramızdan kaybolan fakat dünya durdukça kalplerimizde yaşayacak ilhamlariyle sönmez meşalemiz olan atamızın

kahraman ve eşsiz arkadaşı «İnönü» nün Emrinde tek er gibi canla başla yürüyoruz.

Bu birlik yürüyüp altı yıl süren ve dünyayı kasıp kavuran ateşin, ülkemize sıçramasına setçekti.

İşte bu yeni Cumhuriyet yılına, harpte seyirci kalmış, yıbranmamış, dünyada hakikî mevkiini almış, devrimleri ve başkalarının asırlara sığdıramadıklarını senelerde yapmış ve emsalsiz şöhret kazanmıs bir milleti olarak giriyoruz. Bu yılın da Ulusumuza uğurlu ve hayırlı bir yıl olmasını temenni ederken bizi bu günlere eriştiren Atanın manevî huzurunda bir kere daha hürmetle eğilmeği borç biliriz. Atanın muhterem arkadaşı Kahraman Millî Şefin, nurlu yolunda bütün Millet tek bir nefer gibi bundan sonra da yürüyecek;...

Hepimiz bir ağızdan daima başbuğumuz çok yaşa, başımızdan eksilme! diye haykırıyoruz.

Eserinle, milletinle yaşa varol. Ulu başbuğ.

Sesleniş

Edirneden ses verip, Kafkaslarda coşmağa,
Tek yolumuz yolunda, zafer için koşmağa,
Tam ondokuz milyon Türk, genç, ihtiyar, kız, gelin,
Hazırız Bir emrinde, ey Yüce Başbuğ senin.

* * *

Kınası kurumadan kendi kuruyan bacım,
Sakaryadaki Babam hatırandır baş tacım,
Kırarım bileğini size uzanan elin,
Çağlarım sanan selin eserim diyen yelin.

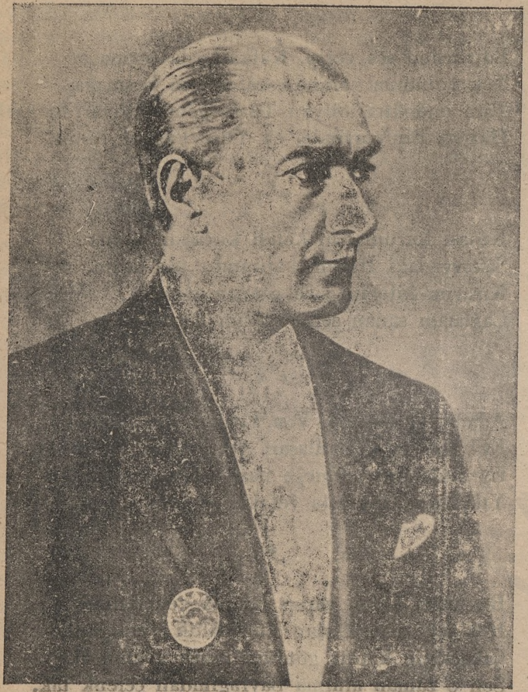
* * *

Adana, Gaziantep, Van, Bitlis, Kars Ardahan,
Ey! Her taş Vatanlaşan Ata Kâbesi Vatan,
Uğrunda can vermeğe hazır atsız neferin,
Yıkanacak kanımla vefakâr Bağrın senin.

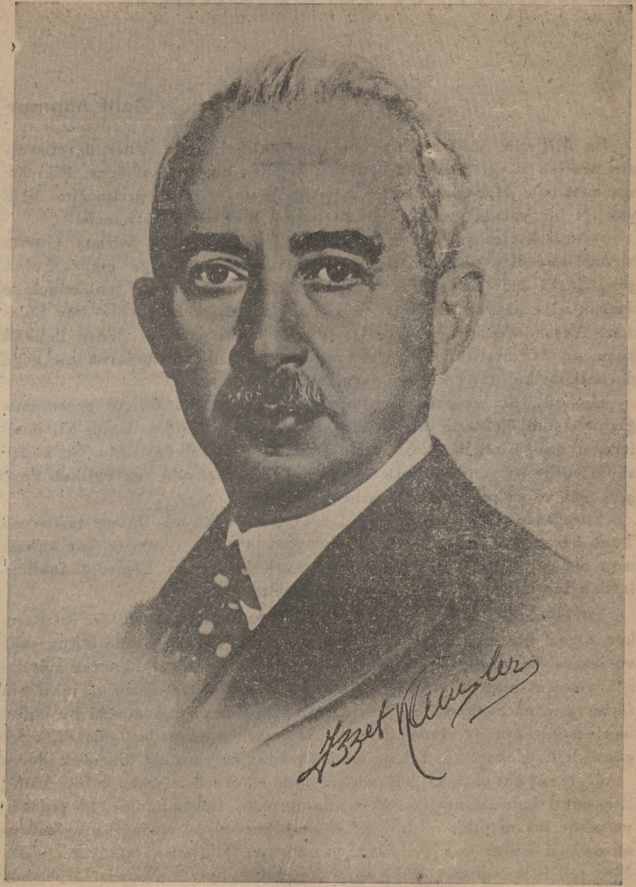
* * *

Bu bağrı kefen yapıp sararak gençliğimi,
Her şeyden asîl olan Türkcülük Benliğimi,
Çıkacağım katına gönlüm rahat yüzüm ak;
Sen o zaman alnıma Bayrağımdan çelenk tak.

Hayrettin Yalçın

EBEDÎ ŞEF ATATÜRK

MİLLÎ ŞEF İNÖNÜ

Cumhuriyet ve Öğretmen

Halit Akpınar

Bu Milletin, millî tarihine malolan inkilâplarında Türk öğretmeninin üzerine aldığı ödevi düşünürken, bundan on beş yıl önce, Fikirler mecmuasında Hocamız Refet Sadettin Beyin, Genç öğretmenler için yazdığı bir yazıda geçen «Pelikan Kuşu» hikâyesini hatırlarım.

Hikâye kısaca şudur : Vaktiyle, bir pelikan kuşu varmış. Günün birinde ana olan pelikan kuşu yavrularına azık aramağa çıkar. Bütün gün, Engin denizler, sonsuz ovalar üzerinde ve binbir tehlike içinde uçarak azık arayan ana kuş yavrularına yedirecek hiç bir şey bulamaz. Akşam vakti yorgun ve izdirap içerisinde yuvaya dönen Pelikan kuşu, aç yavrularının feryatlarına daha fazla dayanamıyarak bir gaga darbeşi ile kalbini çıkarıp yavrularının önüne atar...

Uyanık, zeki ve çalışkan Türk öğretmeninin, bu millete geçen emeğinini maddî ölçülerle değerlendirmek mümkün değildir. Kaldı ki, onun feragat duygusunu lâyıkıyle izah edebilmek de imkânsızdır. Şu kadar söylenebilir ki, Türk öğretmeni memleket hizmetinde, şu pelikan kuşu gibi asîl ve şu pelikan kuşu gibi fedakârdır.

Yüreğinde vazife ve memleket aşkından başka tek ihtiras taşımıyan Türk öğretmeni yurt hizmetinde, her zaman adsız ve sessiz bir kahraman olmuştur. Bu kahraman insanı, Türk Milletinin başardığı inkilâplardan bir kaçının içinde görmeğe çalışalım.

Türkiye'de, Cumhuriyet 29 Ekim 1923 tarihinde ilân edildi. Bu hareket, siyasî bir rejim dığişikliği değildi. Türk Mlleti, o gün bütün şuur ve iradesiyle verdiği bu kararla en az on asırlık bir zihniyetten sıyrılarak yepyeni bir ruhla medeni âleme katılıyordu. Bu muazzam inkilâbın fıkir ve mâna cephesinde Türk öğretmeninin başardığı görevi bu millet unutamaz. Türk öğretmeni bu görevi yaparken nelere katlanmadı, neler görmedi?... Yoksulluk, tahkir ve istihzadan tutunuz da ölüme kadar...

Öyle zamanı oldu ki, bulunduğu yerde mücadele ederken yalnız kaldı; Bir masal kahramanı gibi tekbaşına çarpıştı. Bütün bunlar, bu fedakâr ve cesur insanı yıldırmadı. Şartlar ne olursa olsun vicdanına ve kafasına emanet edilen vazifeyi yapmağa uğraştı. Halinden şikâyet etmedi. Bir tek jilet bıçağının lüks eşya sayılabileceği bir köyde bile türlü yokluklar içinde çalışırken görev aşkından, cesaretinden ve yurtseverliğinden hiçbir şey kaybetmedi.

1925 Şapka inkilabına gelelim: Büyük Atatürk'ün medenî kisve ve şapka hakkında Kastamonu'da verdiği konferansta yürekten inanan ilk insan muallimdi. Ve Atatürk'ün koneransı sona erdiği zaman, derhal başındaki sarığı ve sırtındaki cübbeyi atarak bir anda medenî kisveye giren «Muallim....... efendiyi» unntmamak lâzımdır.

«Muallim....... efendi» bu hareketi herhangi bir cebir ve tazyik altında veya herhangi bir yerden emir almak suretiyle yapmadı. O, Atatürk'ü anlıyan ve onun gösterdiği yolun iyi olduğuna inanan uyanık ruhlu bir insan olduğu içindir ki başlamakta olan inkilâbın ön safında tereddüt etmeden yer aldı. Görülüyor ki, şapkayı hiç çekinmeden başına geçiren ve kendisine yakıştıran kadın erkek Türk öğretmeni, bu inkılâbın kendisine işaret ettiği görevi kusursuz olarak yapmıştır.

1928 harf inkılâbı, Türk öğretmenine ağır ve mesuliyetli bir iş daha yüklemişti. Çalışkan Türk öğretmeni bu mesuliyetli işi de büyük başarı ile yaptı. O günleri yaşamış olanlar bilirler ki, hapishane ve kahvehanelere varıncaya kadar bütün memleket dershane haline gelmişti. Bütün irfan mekinizması, bu davanın heyecanı ile çalışıyordu. Bu zaman da, geceli gündüzlü, bıkmadan, usanmadan çalışan insan Türk öğretmeniydi.

Hülâsa: millî tarihe geçen inkılâp hareketlerinde, kendisine düşen ödevi tıpkı bir «Pelikan kuşu» fedakârlığı ile kusursuz olarak yapmış olan Türk öğretmeni için, yüreğimizi dolduran duygu ihtiramdır. Cumhuriyetin 24 üncü yılını idrak eden büyük Türk milletinin fedakâr hocasını saygı ile selâmlıyalım.

Kanunsuz Bir Dünya içindeyiz

Esat Tekeli
Urfa Milletvekili

Hitlerin ve Nazilerin kendilerine mahsus bir hayat ve politika görüşleri vardı. Onlara göre büyük bir medenî kudret taşıyan Cermen ırkı, hayat yolunda geri kalmıştır. Dünyanın nimetlerini başka milletler paylaşmış, Almanya mahdut iktisadî kaynaklarile dar bir hayat geçirmeğe makûm bırakılmıştır. Bu dar çerçeveyi parçalıyarak yürümek, Enginlere doğru açılmak, Almanyanın kudretini artıracak, Üstünlüğünü kuracak siyasî ve iktisadî kazançlar elde etmek gerektir. Bu millî ve kutsî emelin gerçekleşmesine engel olanlar mı vardır? Bunları bir kuvvet hamlesile yıkıp geçmek en tabii bir haktır. Çünkü hak kuvvetindir; Kuvvetsiz olanların yaşamağa dahi hakkı yoktur. Onlar olsa olsa ancak kuvvetlinin ayakları altında sürünmeğe mahkûmdur. Nazi silahlı kuvvetlerini harekete getiren hayat felsefesi bu olmuş, Çekoslovakya'nın işgalinden başlayarak ikinci dünya harbinin türlü istilâlarına Feci zulüm sahnelerine yol açan hudutsuz ihtiras, bu, insanî sayılmayan görüşten doğmuştur.

Hitler zamanında dünya, Hakların tanınmadığı ve hiç bir kanun ve kuvvet taraından korunmadığı karanlık bir yaşayışa girmiş, Dünyanın büyük bir kısmı, altı yıl, bu karanlığı dağıtarak hürriyetin, Hak ve Adaletin ışığına kavuşmak için savaşmıştır.

Fakat ne yazık ki, altı yıllık boğuşm dan sonra dünya yine eski yerinde duruyor! Hatta eski yerinde de değil, Hitler devrinin kanunsuz rejiminde karar kılmış bulunuyor. Çünkü Hitlerden önceki zamanlarda, kuvvetsizlerin hakkına yine bir dereceye kadar riayet edilirdi. Milletlerarası hukuk, büsbütün ortadan kalkmış değildi. Bir memleket ötekine saldırmadan önce, Harp ilânına lüzüm görürdü; Düşmanı yense bile istediği parçayı kopardıktan sonra gerisini mağlûp memlekete bırakırdı. Hitlerin açtığı «Kanunsuz dünya» rejiminde ise harp ilân edilmez, tecavüz edilecek bir memlekete bir sabah ordular ansızın girer, her şeyi yakıp yıkar ve neticede mağlûba hemen hiç bir şey, bir hak bırakmaz. İşte bugün yine böyle bir devir yaşamaktayız. Her ne kadar bir Milletler Cemiyeti, Bir Güvenlik Konseyi kurulmuştur. Fakat bunlar, Kuvvetli saldırganları korkutamıyor.

Rusların, Türk boğazları hakkındaki son notası üzerine, Diplomasi çevrelerinin geçirdiği, geçirmekte olduğu kaygı, bu durumun en büyük delildir. Rusya, Boğazların müdafaasına iştirak etmek istemiş, yani boğazlarda, Türk topraklarında askerî üsler kurmak gibi haksız bir istekte bulunmuştur. Ve kendisiyle müzakereye girişmemizi dilemiştir. Türk Milleti ve Hükûmeti, Pek tabii olarak, Bu baştan başa haksız talebi retdetmiştir veya yeniden redde hazırlanmıştır. İşte bu sıradadır ki İngiliz ve Amerikan Hükûmetleri, Rusyanın Türkiyeye karşı silâhlı bir tecavüze kalkmasından korkuya düşmüşlerdir. Bir yabancı gazetenin yazdığına göre Odesa'da doğrudan doğruya Mereşal (Youkov) un kumandası altında bulunan hava piyade birlikleri varmış. Bunların boğazları istilâ etmesi bile hatıra gelmiştir. Bu olmazsa tıpkı İran Azerbaycan'ında olduğu gibi Kars ve Ardahanda bir kargaşalık çıkarılmasından endişe edilmiştir. İşte altı yıl, On milyonlarca insanın kanı bahasına varılan akibet budur: Kuvvetlilerin haksız istekleri ve bunların arkasından işitilen silâh şakırtıları.

Garabetin derecesine bakmalı ki Rusya, Başbaşa müzakereye yanaşmayışımızı kendisinden şüphe ettiğimize hamletmekte ve bu hareketi, Rusyanın şeref ve haysiyetine lâyık bir muamele addetmediğini bildirmektedir!?. Rusyanın bu gülmek mi, Yoksa ağlamak mı lâzımgelen çok garip ve hazin telâkkisini, başka bir yabancı gazete şöyle karşılıyor ve diyor ki (Bütün dünyadan şüphe eden Rusyanın, başkalarının da kendisinden şüpheye düşmesini anlamaması gariptir. Türkler, Baltık devletlerinin misalini unutmamışlardır. Bütün dünya bilir ki Rusya, bu devletlere de «Müşterek müdafaa» maksadiyle onların topraklarında askerî üsler kurmağı teklif etmiş ve istiklâllerinin dikkatle korunacağını vâdeylemişti. Bu vâdin sonu malûmdur.) Baltık devletleri, bu günkü dünya haritasından silinmiş bulunmaktadır.

En haksız istekleri kuvvetle koparmak isteyen bu kanunsuz dünya rejiminin ortadan kalkması için yeni Birleşmiş Milletler teşkilâtının kuvvetlenmesini ve bütün saldırganlıkları kıracak bir kudrete varmasını dileyelim.

Abraham Lincoln ve Üç Menkibesi

Hasan-Cemil Çambel
Bolu Milletvekili

«Abant» ın yazı işleri Müdürü arkadaşım Yaman benden önümüzdeki Cumhuriyet Bayramı nüshası için bir yazı istedi. Kendisine verdiğim cevapta daima zevkle ve faydalanarak okuduğum güzel Dergimizin daha ziyade genç istidatların genç ve gürbüz eserlerini aksettirmesini tercih ettiğimi, fakat beni hatırlamak nezaketini gösteren Sayın Hemşehrimin bu arzusunu yapmağa çalışacağımı bildirmiştim. Bu küçük yazıcıkla o vâdimi yerine getiriyorum.

* * *

Amerikalıların kanaatınca Abraham Lincoln Birleşik Amerika Devletlerinin en büyük insanlarından, hatta en büyük Cumhur Başkanlarından biri idi. Amerikalı Hürriyet şampiyonu İngersoll onun mezar taşına şu sözleri yazmak istiyordu:

«Burada en mutlak kudretle donanmış olduğu halde, bunu merhamet ve şefkatten başka hiç bir yerde fena kullanmıyan dünya tarihinin tek adamı yatıyor..»

Abraham Lincoln aynı zamanda bütün dünyanın hürriyet kahramanı idi. Onun yeryüzünden esir ticaretini ve esirliği kaldırmak için giriştiği iç ayrılık harpleri esnasında hürriyet hakkında söylediği canlı sözler unutulmaz bir destandır.

* * *

1. «Hürriyet»

«Dünya hiç bir zaman «Hürriyet» kelimesinin iyi bir tarifini bulamamıştır. Halbuki hele şimdi böyle bir tarife çok ibtiyaç vardır. Herkes bu gün Hürriyet taraflısı olduğunu ilân ettiği halde, bu kelimeyi kullanışta aynı şeyi düşünmemektedir. Bazılarınca «Hürriyet» ber insanın kendisini, ve kendi emeğinin mahsulünü dilediği gibi kullanması

mânâsına geldiği halde, diğer bazılarınca (burada esir ticareti yapanlar kastediliyor.) Aynı kelime bir takım adamların başkalarını ve başkalarının emeğinin mahsulünü kendi keyiflerine göre kullanmaları mânâsına yorumlanıyor. Böylece Hürriyet denilen aynı isim altında yalnız birbirinden farklı iki mana değil, hatta birbiriyle kaynamayan iki zıt mefhum ortaya çıkıyor; Hürriyet ve zulüm.

Kuzunun boynundan kurdu kovan çoban'a, kuzu, kendisine Hürriyetini kazandıran kurtarıcı diye müteşekkir kaldığı halde, kurt, çobanın aynı bu hareketini kendi Hürriyetine tecavüz mahiyetinde görüyor. Açıkçası, kuzuyle kurt «Hürriyet» kelimesinin tarifinde uyuşamıyorlar. Aynı fark, bu gün, insan sıfatını taşıyan ve hepsi Hürriyeti sevdiğini iddia eden mahlûklar arasında hüküm sürüyor. Nitekim her gün binlerce insanın esaret boyunduruğundan çıkmasının bazılarınca Hürriyetin ilerleyişi diye selâmlandığını, diğer bazılarınca da bütün Hürriyetin yıkılışı diye acınarak karşılandığını görüyoruz. Bazı memleketler halkının Hürriyeti tarif için canlı hamleler gösterdiği ve kurdun lûgat kitabının reddedildiği de görülüyor.»

* * *

2. « Ses çıkarmayın, biz sizi selâmetle karşı yakaya geçireceğiz»

Bir gün Amerika Cumhur Başkanlarının oturdukları «Beyaz ev» e memleketin garp bölgesinden gelen bazı kimseler telâş ve heyecanla idarenin yolsuzluklarından şikâyette bulunurlar. Başkan sabırla bunları dinledikten sonra şu cevabı verir:

«Efendiler, farzedin ki, sizin bütün varlığınız altındır, ve siz bunu Niagara nehrinden bir ip üstünde geçirmek için, emin olduğunuz birinin, meselâ diyelim ki, Blondin'in ellerine teslim etmişsiniz. O bu tehlikeli yolda yürürken, siz kıyıdan ikidebir ipi sarsalar, yahut tutup çeker, ve «Blondin, biraz daha dik dur - Blondin, biraz daha eğil - biraz daha hızlı yürü - biraz daha kuzeye dön - biraz daha güneye dön» diye avaz avaz bağırırmısınız? hayır, değilmi? Bilâkis nefes bile almaz, ve dudaklarınızı kıpırdatmazsınız. Hükûmet son derece ağır bir yük taşıyor. Adsız Hazneler ellerinde emanettir. Gücünün yettiği kadar iyi yapmağa uğraşıyor. Gürültüyle onun huzur ve sükûn içinde iş görmesine engel olmayın. Sessiz ve sakin bekleyin, biz sizi karşı yakaya selâmetle geçireceğiz. »

***

3. «Başkan tenkitlere karşı sükût ediyor»

Başkan Lincoln bir gün harp komitesi tarafından herhangi bir hata iddiasiyle kendisine yapılan hücum hakkında bir subayla konuşuyordu. Subay hâdisenin doğrudan doğruya kendi gözleri önünde cereyan ettiğini, hakikatın iddia edildiği gibi olmadığını, bilakis komitenin tenkit ve ittihamlarını tamamen çürütecek resmî vesikalara malik olduğunu söyledi; ve : «Acaba bazı Gazetelere bir mektup yazarak hakikati anlatsam, ve yanlış şayiaları düzeltsem, daha iyi olmaz mı?» diye sordu.

Başkan cevap verdi : (Oo.. hayır, hiç olmazsa şimdi değil. Eğer ben bana yapılan hücumların hepsini okumağa ve bazılarını cevaplandırmağa kalkışacak olursam, asıl ödevimi yüz üstü bırakmış, ve boş yere başka bir işle vakit geçirmiş olurum. Ben aklımın erdiğini ve gücümün yettiğini en iyi bir surette yapmaktayım. Sonuna kadar da böyle yapmağa devam etmek niyetindeyim. Eğer sonunda ben haklı çıkarsam, aleyhimde söylenilen sözlerin hiç bir değeri olmaz. Eğer sonunda ben haksız çıkarsam, gökten on Melaike inipte haklı olduğuma yemini billâh şehadet etse, gene bir fark etmez.) Bu güzel menkıbelere bir de Amerikan tarihinin bu dünya ölçüsündeki büyük insan hakkında verdiği son hükmü ekliyelim.

4. «Tarihin Hükmü»

«Bundan doksan yıl kadar önce patlayan iç ayrılık harpleri Amerikaya yeni bir millî şef, bir millî sima, bir millî Kahraman kazandırdı: Abraham Lincoln .

Başlangıçta bu kaba saba, çirkin ve sade adamın gerçek hürriyetini ve hakikî cevherini pek az kimseler sezebildiler. Kendi harbiye müsteşarı bile ona bir müddet GORILLÂ (Maymuna benzeyen insan) dedi; Fakat sonraları onun dünyadan gelip geçen bütün insan Şeflerinin en büyüğü olduğunu itiraf ve ifade etti. Fakat yavaş yavaş Millet onun itinalı incelemelere, ağır düşüncelere dayanan derin kiyâsetini, cesur uzak görüşünü, hakikat severliğini, tükenmek bilmiyen sabrını, ve ruhunun faziletini anlamağa başladı. Eğer o bazı anlarda tereddüt eder gibi görünmüşse, zaman ispat etti ki o, milletin menfaati için nasıl beklemek, ve kuvvetle ihtiyatı nasıl mezcetmek gerektiğini biliyordu. Ve Amerikan milletini iyi anladığı için, millî hissiyatın billûrlaşmasını ne vakit bekleyeceğini, ve ne vakit kuvvetli hamle ile ileri atılacağını kestiriyordu. Mahir bir politıkacı olduğu halde, çirkin tedbirlere hiç baş vurmazdı. Ve hiç bir zaman seçmenlerin cehaletinden faydalanmağa kalkışmaz, bilâkis her vakit zekâlarına hitap ederdi. Onun endişesi memleketin korku birliğini değil, Kalp birliğini perçinlemekti. Onun eşi görülmedik bir kudret ve otoriteye sahıp iken, Milletin hakimiyetine ve halk idaresine şiddetle inanıyordu.»

KOPUZLAMA'DAN

Oğuz Han İçin Yakarış

Esenliği dilenecek
Başı olsun ey Tanrımız!

Torunlara erdirecek
Yaşı olsun ey Tanrımız!

Düşkünlere yidirecek
Aşı olsun ey Tanrımız!

Dar gününde koruyacak
Eşi olsun ey Tanrımız!

İyiliğe yorulacak
Düşü olsun ey Tanrımız!

Basri Gocul

Bolu Hatıraları :

Reşat Ak'er

Talât Onây

Hakkındaki hürmet ve muhabbetimi mezara bile götüreceğim aziz dostum Sabık Hususî İdare Müdürü Halil Bey odama geldi. Samsun da bulunan Baytar Reşat'tan mektup aldığını, yakında geleceğini, selâmı olduğunu, görünşüce seveceğimi söyledi.

Halil Bey; çok kibar, mütevazi, mültefit, hoş sohbet, zevk ehli, işinde mukdim ve muktedir, sözüne inanılır tam bir (Efendi)dir.[1] Kendisini o kadar saydığım halde nedense «Görüşünce seveceksin» sözüne ehemmiyet vermemiştim. Çünkü adam tanımak hususundaki mîyarlarımız birbirine uymıyabilirdi.

Bir ay kadar sonra bir gün Maarif Bütçesini hazırlamakla meşguldüm. Odama kimse girmemesini odacı rahmetli Mehmet ağaya söylemiştim. Hesap işleriyle başım hoş olmadığı için çok yorgundum ve çok sinirli idim. Kapı açıldı. İçeri temiz kıyafetli, düğmeleri ilikli bir bey daldı. Kapıyı çeken ikinci kâtibim rahmetli Kâni'nin gülümsediğini gördüm. Gelen ziyaretçi yerlere eğilerek birbiri ardınca bir kaç kandilli, çarklı temenna çaktı ve bir sandalyeye ilişti. Bu vakitsiz ziyaret hele temennalar hiç hoşuma gitmedi, hemen savmak için bir iki kelime ile ne istediğini sordum. Muhatabım, iliştiği sandalyeden bir zenberek gibi fırlayarak dudaklarını büzdü, gözlerini sözdü; Topuklarını birbirine vurduktan sonra bir temenna daha çaktı. Bir kadın sesiyle, maruzatta bulunmasına müsaademi istedi. Onun tekrar kırıtmasına, yılışıkça sırıtmasına ve hoşlanmadığım temennalar çakmasına meydan vermemek için oturmasını söyledim.

Sırnaşık misafirim sandalyenin bir ucuna ilişti. Pantolonunun kırışıklarını düzelti. Boynunu bir kaç defa sağa sola çarpıttı ve yine sırıtmaya başladı.

Kim olduğu, ne istediği hakkındaki sinirli sinirli sorduğum suallere yine gözlerini süzüp ağzını büzerek yılışık bir züppe edasiyle, bir vazife ve böylelikle benimle münasebet tesisini ve himayemi istiyordu.

Bu günkü tabirle öyle bir (Bobstil)e vazife vermek, sonra onu himaye etmek, Allah göstermesin, benim katlanacağım hallerden, hele

[1] Halil bey bu yazı muharir tarafından kaleme alınırken sağdı. Şimdi Allahın rehmetine kavuşmuştur.

onunla münasebet tesisi havsalamın kabûl edeceği rezaletlerden değildi. O anda sinirlendiğim kadar hayatımda büyük bir iztırap duyduğumu hatırlamıyorum.

Fakat o, cevabının her cümlesinde kandilli temanna çakıyor, arsız bir kokot edasiyle sırıtıyor ve bittabi beni çıldırtıyordu. O aralık Baş Kâtibim Nihat elinde evrakla içeri girdi. Misafirime yan gözle bakar gibi oldu; yüzünde bir tebessüm dalgalandı. Fakat emrimi beklemeden derhal çıktı. Resmî iş başında değil, hususî alemlerimizde bile Muallim, Kâtip, bütün arkadaşların yanımda yüksek sesle görüştüklerini, kahkaha ile gülüştüklerini hatırlamıyorum. Bu hal onların bana muhabbetleri ve bittabi kendi terbiyeleri eseri idi. Onlar beni bir ağabey bilirlerdi. Bu saygı ve sevgileri semeresidir ki hâlâ onlar hakkında sönmez bir muhabbet beslemekteyim.

Yarım saat evvel Kâni'nin, Şimdi de Nihadın gülümsemeleri beni daha çok sinirlendirdi. Züppe misafirimi biraz da nezaketsizce savdıktan sonra müfetişim Sabri efendi yanıma geldi. Arkadaşların gülmelerinden bir mânâ çıkaramadığımı, eğer yanımda bir züppe olmamış olsaydı kendilerini pek acı haşlayacağımı söyledim. Sabri efendi bir an durakladı, sonra şöyle konuştuk:

— Aman Müdür bey, Onlar Reşada gülmüşlerdir.

— Reşat kim ?

— Şimdi yanınızda bulunan Baytar Reşat Bey !

Sonra anlaşıldı ki Reşat bana bir oyun oynamak istemiş, Bundan Mutasarıf Fahri, Halil ve Nihat beylerin de haberi varmış.

§ Burada iki faziletli Maarif arkadaşımdan biraz bahsetmak bir zevk olacaktır.

Başkâtibim Nihat : Çok halûk, ketum, muktedir, büyüğüne hürmetkâr, dürüst bir arkadaş.

Sabri efendi : Yıllarca Rüştüye başmuallimliğinde bulunarak hürmet kazanmış, eskilerin (Büyük hoca) dedikleri soydan, hoş sohbet, natuk, namuslu, vefakâr bir dost.

§

O akşam telgraf müdürlüğünden mütekait Kâzım'ın evindeki ziyafete beni de götürdüler. Geredeli Kanunî Emri sazına düzen verirken kucağına bir ud çeken Reşat, Emri'ye :

— Sende (İstanbulun Seben dağı karlıdır.) Şarkısı var mı ? (Gerede'nin kışın gülü al açar) türküsünü geçtin mi ? (Gül yüzünde Sunam batar derine) ilâhisini duydun mu ? gibi bir sürü hezeyanlar soruyor, Emride yarı müsbet ve yarı menfi cevaplar veriyordu. Ben, böyle şarkılar duy-

madığım için Reşat'ın çokça şarkı ve türkü bildiğine ve Emri'nin alelâde bir sazende olduğuna hükmediyordum ki Reşat udla hafif bir (Uşak) peşrevi çaldı. Fakat faslı Emri yalnız geçti.

Meclis tam hararetini bulunca Reşat'ın musikiden bir şey anlamadığı, fakat çok halk türküsü bildiği anlaşıldı. Lâkin bütün hünerlerini göstermekte gecikmedi.

Sabaha karşı evimin kapısı önünde ayrılırken sordu :

— Bu akşamki âleme ne dersin?

— Mezara kadar devam edecek bir dostluğun mukaddimesi. Cevabını verdim. Öpüşerek ayrıldık. İşte bu dostluk 25 yıldır sarsılmadı.

§

Reşat'ı seven, sevmeyenden daha çoktur. Ben onun bir çok meziyyetlerini yakından gördüm. O dostunun her zaman dostu, haşmının bîaman bir heccavıdır. Çok vefalıdır. Eli açık, gözü tokdur. Dost yolunda varını ve varlığını harceder. Mütevazıdır. Sözünü esirgemez, gurur bilmez, nükteden anlar, sohbeti çekilir, mihneti kendine zevk etmeyi bilir, hayatın her safhasına istihza ile bakan bir Filozof mizaçlıdır. Zahmetlerden yılmaz, bir göz yaşı, bir reca onu sarar ve sarsar.

§

— Maarif Müdürü, Mudurnu'ya gidiyorum, gider misin?

— Sebep?

— Vebai bakarî zuhur etmiş. Geçen de cahiller için (Öküz) demiştin. Onları cehilden kurtarmak istiyorsan benden tedavî usulü öğrenirsin.

Benim için tuttuğu kira atı hem kalp, hem huysuzdu. Sıcak beynimizi yakıyordu. Yolu yarılamamış olsaydık muhakkak dönecektim. Benim sinirlendiğimi gören Reşat hikâyeler söylüyor. Lâtifeler, taklitler yapıyordu. Fakat altımdaki kalp hayvanı yürütemiyorduk. İkindiye doğru bir çeşme başında hayvanlara yem kestirmeği, biraz istirahatı ve Mudurnu'ya gece girmemizi teklif etti.

Çocukluğumda Çankırı'ya on iki saat mesafedeki orta nahiyesinden şehire dönüyorduk. Yola ikindi üzeri çıktık. Yolcu köylüler yatsıya doğru bir çeşme başında yükleri yıktılar, hayvanları saldılar ve her biri bir kovuğu siper alarak uzanıverdiler. Kırda, açıkta yatmıya alışkın olmadığım için oturuyordum. Soğuk bir rüzgâr esiyordu. Bir aralık kafilenin reisliğini yapan köylüye artık yola çıkmamızı ve hemen şehire varmamızı söyliyecek oldum. Adamcağız gülerek:

— Efendi! Ne acele ediyorsun? pazara yetişecek değilmiyiz? dedi. Yirmi beş senedir bu söz, Reşat'la aramızda bir paroladır.

Reşat atını bana verdi. Çalımlı, iyi bakılmış, bu günkü para ile iki yüz lira değerinde bir hayvandı.

Haşara atı sevmem. Atla uzun yolculuğu beceremem. Sıcak altında beş saatlik yolculuk beni takatsız bırakmıştı. Kumlu, çakıllı bir yokuştan iniyorduk. Reşat attan sıçradı, ben de inmek istedim. Fakat nasıl oldu bilmem? hayvan birdenbire kaydı, kapaklandı. Kendimi atın dizleri dibinde buldum. Bana birşey olmamıştı. Fakat atın sağ diz kapağında büyük bir sıyrıntı vardı. Reşet gülerek:

— Atın değerine otuz lira katıldı, keşke iki dizinide aynalatsaydın! Yüksek fiatla satıp ben de kartulurdum, dedi.

Sesinde hayvanının heder olmasından mütevellit bir hoşnutsuzluk eseri yoktu. Benim beceriksizliğimi başıma kakan bir alay vardı.

Son bir gayret hamlesiyle Mudurnu'ya gün ufukta iken vardık. Beni bir dükkân önünde Kaymakam, Şube Reisi vesair zatlarla tanıştıran Reşat birden kayboldu. Bir çeyrek sonra karşımda bir asker gibi topuklarını çarparak selâm vaziyeti aldı ve :

— Hayvanların istirahatı temin olunmuştur. Bu akşam Belediye Reisinde misafir kalacağız.

Dedi. Hep gülüşerek beraber yürüdük, Gece neşeli geçti.

Sabah.. Yüzümü yıkarken elime su dökmek nezaketini esirgemeyen Reşat, meşhur (Hemidem) türküsünü söylüyor.

Irgala Hemidem ırgala muhtar kellesi gibi
Gel sarılalım yatalım lâhna sarması gibi

nakaratında da her tarafını oynatıyordu. Evin küçük çocukları kapı aralarından bu gülünç sahneyi seyre koyulmuşlardı. Ben sıkılarak şakayı bırakmasını söylerken garip bir ses :

— Edep yahu! Ayıp!

Diye haykırdı. Beynimden vurulmuşa döndüm. Bu sesin sahibini anlamak için sağa sola bakarken küçükler kahkahalarla elleriyle bir yere işaret ediyorlardı. Bu, kafes etrafında açıkta dolaşan bir papağandı. Dikkat ettim. Reşat, neşesini kaybetmiş, kıpkırmızı kesilmişti. Çünkü bu tekdiri evden birinin yaptığını sanmıştı.

§ Taklit, herkesin göremediği hususiyetleri bulup çıkarmaksa zekâ eseri sayılır. Bir nükteyi hemen anlıyabilmek de zekâya bağlıdır. Reşat'ın taklit için kâfi zekâsı ve fazla olarak kuvvetli bir hafızası vardır.

§

Komşu hanımlar refikamı ılıcaya götürmüşler. Geceyi orada geçirmeleri de muhtemel imiş. Mevsim yaz. Gidecek yer; eğlenecek vasıta yok. Evde ne yapacağımı düşünürken Reşat geldi. İki dakika sonra da

bakkal Kâzımın kızı Fehime abla zenbil içinde bir binlik rakı getirdi. Bu akşam Reşat da yalnızmış. Beraber demleneceğiz. Mezeleri hazırladık, içmeğe koyulduk. Vakit akşam, kafalar dumanlı, olur olmaz sesi, gürültüyü duymuyorum. Zaten Reşat'ın her telden, her makamdan türküleri ve «Humuzıkarbon, Oksijen....» Diye tutturduğu alafranga şarkı kulağımın dinlenmesine meydan bırakmıyor ki....

Reşat şarkıyı birden bıraktı ve hemen bir kadın sesile şöyle söylemeğe başladı :

— Müdür bey! Bana dokunma. Ben buraya senin namuslu bir adam olduğunu bilerek geldim. Ben namuslu bir kızım.

Hem söylüyor, hem ağlıyor gibi haykırıyordu. Ben ise onu fazla tahrik için güya (Taarruz) hareketinde bulunuyordum. Tam bu sırada oda kapısı hızla açıldı. Refikam, gözleri çanağından fırlamış, hayatımda görmediğim bir tehevvürle içeri daldı:

— Bırak alçak, elin namuslu kızını! diye haykırdı. Benim şaşkın şaşkın bakışımdan şaşırarak :

— Nerede o kız? diye yakama sarıldı.

Bu dakikada Reşat yüzünü divara dönmüş, elleriyle yüzünü kapamış :

— Hanım abla! Ben zönlümle gelmedim vallahi Beni getirdi, şimdi de...

Diye söylenirken refikamın kahkahalarla uzaklaştığını gördük.

Sarhoşça bir şakalaşma olsa bile merdivenlerin çıkardığı ayak seslerinden refikamın geldiğini hissederek bir an içinde sahneyi değiştirivermek her halde oynak bir zekâya delâlet eder.

[Reşat'a ait fıkralar, mühim bir yekûn tutar. Bazılarını ileride yazarım.]

Rönesans

Cevdet Göktürk

Avrupa'da; tarihe karşı olan alâkanın artması ve bir çok tarihçilerin bu alandaki çalışmaları neticesi olarak 1830 yılından itibaren Rönesans diye isimlendirilen bir olaya rastlamaktayız.

Orta zamanların sonunda, yeni zamanların başlangıcında İtalyada başlayan bu olay birbirine sıkı bir surette bağlı bir çok yeniliklerin bir yüz yılı doldurmasiyle meydana gelmiştir.

Rönesans; artistik idealin uyanması tefekkür ve vicdan hürriyetinin başlamasıdır, diye tarif edebiliriz. Bu olay Avrupanın güneyinden Afrika kıtasına doğru uzanan ve Akdenizi doğu ve batı olmak üzere iki kısma ayıran İtalyan yarımadasında 15 inci yüz yılda doğmuş ve 16 ıncı yüz yılda kemale gelerek diğer Avrupa devletlerine de muhtelif sebeplerle yayılarak Avrupaî bir hal almıştır.

İlk çağlarda Avrupada iki medeniyet mıntıkası görülmekte idi,

I — Roma medeniyeti

II — Yunan medeniyeti

İlk çağları takibeden orta çağlarda, hıristiyanlık dini Avrupanın hemen her tarafına yayılarak bu mıntıkada dinî bir birlik vücuda getirilmişti : Bu devrin insanları kendilerine daha ziyade allaha ve ibadete vermişlerdi. Bu suretle skolastik zihniyet ve taassubun hakim olması neticesi olarak cemiyet eserlerini verememiş, ilk çağların yüksek medeniyeti geçici bir zaman için ilerleme yolunda duraklayarak uyuşmuştur. Bu olayın Avrupanın diğer devletlerinden daha evvel İtalya'da başlamasının muhtelif sebepleri vardır:

Evvelâ İtalyanın coğrafi durumunu söyleyebiliriz. İtalya Avrupanın güneyinde çizmeyi andıracak bir şekle malik olan bir yarım adadır, ilk çağların en önemli medeniyet merkezlerinden biri olan Roma medeniyeti bu yarım ada üzerinde doğmuştu. Rönesansa tekeddüm eden devirlerde İtalya'da bir takım küçük hükûmetler bulunuyordu, bunlar arasında Venedik, Ceneviz, Napoli birer hükûmet merkezi idiler. Buralarda yaşayan İtalyan halkının mühim bir kısmı Avrupa ve Asya limanları arasında gemi işletmekte ve komsiyonculuk yapmakta idiler. Zengin olan bu insanlar lüks yaşamak isteyen kimseler oldukları için

o zamanın güzel sanatlar alanında ün kazanan sanatkârlarını himayelerine alarak onların bu alandaki çalışmalarını desteklemişlerdir.

İtalyanın, eski Roma medeniyetine varis olması, coğrafî durumu halkının uyanık fikirli ve güzel sanatlara karşı olan alâkalarının fazlalığı dolayısile Rönesans evvelâ burada başladı. Bu sıraladığımız sebeplerden başka 1 - islâm medeniyetinin tesiri 2 - İstanbulun Türkler tarafından alınması 3 - Matbaanın icadı, 4 - keşfiyat hâdiselerinin de Rönesansın doğuşu üzerine önemli tesirleri vardır. Şimdi bu olayları ayrı ayrı ele alarak Rönesansın doğuşuna ne şekilde müessir olduklarını inceleyelim:

A — İslâm medeniyetinin tesiri Avrupa devletlerinin islâmlarla teması 711 de başlar, bu tarihte islâm orduları Septe boğazından geçerek kendilerinden medeniyetçe çok geri olan Hıristiyan alemiyle temas etmişlerdir. İslâmlar İberik yarımadasının az zamanda hemen hemen hepsine hakim olarak burada Endülüs Emevi devletini kurmaya muvaffak olmuşlardır. İslâm halifelerini ilmî himaye hususunda gösterdikleri büyük alâka ve kurdukları ilim müesseselerinin kapılarını herkese açık bulundurmaları neticesi olarak buraya tahsil maksadile gelen bir çok Hıristiyan halkının geniş ölçüde faydasını sağlamıştı.

Tarihte Hıristiyanlık alemini dinî taassup saikasiyle harekete getirerek, o zamanlarda islâmlar elinde bulunan ve kendilerince mukaddes tanılan Kudüsü almak maksadiyle açtıkları bir takım savaşlar serisi vardır. 11 inci yüzyıl sonralarından itibaren başlayan bu savaşlara haçlı seferleri adı verilmişti. Bu uzun ve yorucu savaşlar Avrupa devletlerine maddî hiç bir kâr temin etmemiş, yalnız islâm medeniyetile temastan bir takım fikri yenilikler öğrenmişlerdi.

2 — İstanbulun Türkler tarafından alınması:

İstanbulun 1453 tarihinde Türkler tarafından alınması üzerine, buradan İtalyaya kaçan birçok papazlar beraberlerinde eski Yunan mütefekkirlerinin ilim ve felsefe hakkında yazdıkları mühim eserlerini kaçırdılar. Bu suretle eski Yunan medeniyetile temas, bu eserler ve yunanca bilen bu papazlar sayesinde mümkün oldu.

Eski Yunan mütefekkir ve feylezofları daha ziyade tabiata, insanî olan şeylere ehemmiyet vermişlerdi. Halbuki ortazamanlarda bunlar insanî olmaktan ilâhî olmak yoluna gitmiştir. Gerçi ortazamanlarda da Resim, Mimarî, Heykeltraş vardı fakat bütün bu sanatkârların gayeleri kendilerini Allaha beğendirmekti. Halbuki yenizaman sanatkârları eserlerini serbest olarak vermişlerdir

3 — Matbaanın icadı: O devre kadar Avrupada kitap okuyabilen kimseler pek mahduttu. Çünkü kitap elle yazılıyor ve pek çok pahalıya mal oluyordu, kitap okuyabilmek için zengin olmak lâzımdı. Matbaanın icadile kitap basmak ve ucuza mal edebilmek imkân dahiline girmiş ve okuyabilmek araçları fazlalaşmıştır.

Keşfiyat: Ortazamanlarda insanlar, din korkusuyle dünyalarını ihmal etmişler, kendilerini Allaha sevdirebilmek kaygusuna düşerek vakitlerinin mühim bir kısmını ibadete hasretmişlerdi. Bu devrin insanları Allah ve kral için yaşıyorlardı. Keşfiyatla insanlar uzak yerlere gittiler, gittikleri yerlerde zengin oldular ve kralın şerrinden kurtuldular. Uzağa gitmekle allah korkusu da azaldı ve insanlar arasında yavaş, yavaş ferdiyetcilik hisleri yerleşmeye başladı. Rönesansı yaratanlar eski eserleri okumakla kalmıyorlar, kendilerinden de birçok yenilikler yaratarak bir sanat meydana getiriyorlardı.

İşte, bütün bu sıraladığımız sebepler neticesi olarak ortazamanların sonunda, Yeni zamanların başlangıcında İtalyada başlayan bu olay Roma ve Yunan medeniyetinin bilinmesi neticesi olarak başlamıştır. Bu suretle ortazamanların Scolastique felsefesi yerine yenizamanların Critique felsefesi doğmuş, insanlar muhayyele hürriyetlerini kazanmıştır. Ve bu suretle güzel sanatların her alanında büyük bir inkişafın ve kalkınmanın başladığını görmekteyiz.

Yıldırım - Timurlenk Ankara Meydan muharebesi ile Bolu ve Gerede'nin münasebetleri

İhsan Yalçın
Bolu Milletvek li

Yıldırımın Timurleng'e karşı muharebe hazırlığı, Ankara muharebesi, mağlubiyeti ve ondan sonraki karışık günlerde Bolu ve Gerede Bölgesi mühim yer işgal eder. Biz burada o günlere ait bazı vakaları ayrı ayrı mütalâa ve tetkik ederek bu husustaki noktaî nazarımızı izaha çalışacağız.

A — Yıldırım bütün gayretlerine rağmen Timur'la savaşın sakınılmaz bir hâl olduğuna kanaat getirdiğinden İstanbul'u muhasaradan vazgeçip İzmit ve Bursa civarında topladığı ordusunu iki koldan Ankara istikâmetinde yola çıkardı. Bunlardan birinci kol İzmit, Bolu, Gerede-den geçerek Ankara'ya ulaştı. 1401 yılının Haziran ayında Bolu ve Gerede'den geçen orduya aynı soydan olan buraların delikanlıları da katıldılar. [1]

Yıldırım kendisi Ankara'ya geçerken bu yolu takip etti mi? Bilmiyoruz. Belkide Bursa, Geyve, Beypazarından geçmiştir.

Fakat İsfendiyar oğulları üzerine giderken buralardan geçtiğine göre Aksak Timur'la ölüm dirim cengine giderken aynı yolu ihtiyar etmesi galip bir ihtimal olarak düşünülebilir.

B — Osmanlıların Ankara'da savaşı kaybetmesi üzerine bozulan Yıldırım ordusundan mühim bir kuvvet hırpalanmadan Gerede-Bolu Yolu ile çekilmiş ve Timur'un arkalarından sevk ettiği (Emir Şahmelik) Kumandasındaki kuvvetlerden yakasını sıyırmıştır. Buralarda, çekilen Osmanlı ordusuyle Timur'un takip kuvvetleri arasında çarpışmalar olmuştur. Çekilen Osmanlı ordusunun bir kolunun takip kuvvetlerinden sıyrılmasında Timurlenk'in etrafa dehşet salan gaddarlığından korku duyulmasına rağmen mahallî halkın yardımının büyük tesirini kabûl etmek iktiza eder.

C — Timur ordusunun elinden bin kişilik maiyetiyle sıyrılıp kurtulan Şehzade Mehmet Çelebi Amasya'ya çekilecekti. Tosya civarında (Diravade) mevkiinde İsfendiyar oğulları sülâlesinden Kara Yahya yolunu kesmek istedi ise de genç Şehzade bunu ezip bozdu ve kuvvetle-

[1] Timur'un Anadolu seferi ve Ankara savaşı. Ömer Halis,

rini darmadağın etti. Sonra Gerede'ye gelip bir kaç gün bekledi. [II]

Etrafa adamlarını salarak Timurlenk ve ordusu babasının ve biraderlerinin akibetleri ve Osmanlı ordusu hakkında malûmat toplamaya çalıştı. Aldığı haberlerden Timur'un (Karadevlet Şaha) Amasya hükûmetini bahşederek bir kısım kuvvetle üzerine sevk ettiğini öğrendiğinden Gerede civarında genç Şehzade buna da haddini bildirdi. Kara Yahya'nın akibetine uğrattı. Karadevlet Şah Şehzadenin elinden canını zor kurtardı. Bir kısım kuvvetleri de Şehzadenin emrine girerek yeniden kurulacak olan Osmanlı devletinin ordusunu kuvvetlendirdiler.

Timur'un şerrinden kendini emniyette sayacak bir yer olarak Mehmet Çelebi'nin Gerede'yi seçmesi şayanı dikkattir. Yukarıda tesbitine çalıştığımız ve bundan sonra kayıt edeceğimiz hâdiseler gösterirki Osmanlı devleti Timur darbesinden sonra derlenip toparlanmağa çalışırken dayanak noktalarından en mühimleri arasında Bolu ve Gerede ismine sık sık tesadüf edilmektedir.

D — Timur Ankara'da Yıldırımı mağlup ve esir etmiş fakat orduyu yok edememişti. Mühim kuvvetler esir olmadan sıyrılmışlar ve bozgunluğun verdiği heyecan ve sersemlik zail olur olmaz Timur ordusu yer yer mukavemetlere ve bazan da taarruzlara uğramağa başlamıştı. Mukavemet bölgelerinden birisini ve bence mühimmini Amasya'dan Bolu'ya kadar olan saha teşkil ediyor. Bu sahada Timurlek'in ne askerleri, ne tayin ettiği kumandanlar ve Hükûmet reisleri ve ne de bir çok yerlerde görülen yerli yardımcıların söz sahibi olamadılar. Genç Şehzade Mehmet Çelebi metin ve cesur ümera ve erkânı devlete sadık namuskâr insanlar bulunduğu saha Türk ve Türkmenlerle meskûn, Adeta buralarda Osmanlı devleti kendi kendine kuruluvermiş vaziyette idi. Timur bunları biliyor ve haber de alıyordu. Artık Anadolu'dan çekilmeğe de karar vermişti. Fakat yıktığı devleri tekrar kurucak olan Mehmet Çelebi'yi ele geçirmek lâzımdı. Malûm daveti yaptı. Şehzade, mazeret ileri sürerek reddetti ve Timur ordusu çekilirken bir baskınla ele geçmek tehlikesinden de uzak kalmak lâzımdı. Genç Şehzade bunu düşünerek gene Gerede nevahisi ve Bolu dağlarında kalmak üzere Amasya'yı terketti. Timur Erzincan'a çekilinceye kadar buralarda kaldı. Şehzadeye Timur'un Erzincan'a çekildiği müjdesiyle beraber babası Yıldırım'ın ölümü kara haberini de Germiyan oğlu Yakup bey getirdi. Haberi aldığı zaman (Arduş) adlı bir mevkide oturmakta idi. Mehmet Çelebi yeniden devleti kurmağa çalışırken kardeşleriyle ve devletin düşmanlariyle çok mücadele yaptı. Hiç şüpesiz en büyük düşman Timur idi. Şehzade, Timur çekilir çekilmez hemen Bursa'ya gitti fakat Gerede'ye tekrar dönecektir ve orada kurmağa çalıştığı devleti yıkmak is-

[II] Kitabı Tevarihi Âli Osman El- meşhuru - benam cihannüma. Topkapı hazine kütüphanesi yazma nusha.

teyen kardeti ve Osman oğullarının düşmanı olan İsfendiyarlarla çarpışacaktır. Bunu aşağıda göreceğiz.

E — Kastamonu'da İsfendiyar uğulları endişedeydiler. Mehmet Çelebi'nin devleti tekrar kuracağına ve hükûmetlerine son vereceğine kanidirler. Bu akibetten kurtulmak için her çareye baş vuruyorlardı. Şehzade İsa Çelebi Kastamonu'ya iltica etmişti. Mehmet Çelebi Bursada meşguldü. Bundan bil'istifade evvelâ Ankara Kalesini zaptederek işe hakim olmak ve Mehmet Çelebi'yi mağlup etmet üzere Askerî harekete başladılar. Fakat bu niyetten ve hareketten hemen haberdar olan Mehmet Çelebi hasmına takaddüm etmek için üç bin kişilik bir kuvvetle sür'atle Bolu-Gerede istikâmetinde yola çıkıveriyor ve ongün içerisinde Gerede civarına vasıl oluyor. Bu mıntıkada hareket halinde olan İsfendiyar oğlu Mehmet Çelebi'nin gelmekte olduğu haberi karşısında şaşırmış ve ümerasiyle istişareye başlamıştır. Bazıları haberin yalan olacağını, Bursa'dan bu kadar çabuk gelinemiyeceğini ileri sürüp mütalâa beyan ederken İsfendiyar atlıları karargâha gelip Mehmet Çelebi askerlerinin hemen yanlarında olduğuğunu telâşla haber vermeleri üzerine çarpışma bir emri vaki halini almıştır. İki taraf kuvvetleri Gerede'de Emniyet tertibatı alarak geceyi muharebe hazırlıklariyle geçirmişler ve sabahleyin şiddetli bir muharebe başlamıştı. Mehmet Çelebi ve askerleri kahramanca döğüşmüşler, Akşama doğru İsfendiyar oğlu meydanda eşya ve emvalini terkederek beş suvari ile kaçmağa fırsat bulabilmiş ve Kastamonu'ya can atmıştır. [III]

İzahımızı hülâsa ediyoruz.

Yıldırım'ın bozgun ordusundan mühim bir kol Bolu-Gerede yolile Timur'un ordusundan yakasını sıyırdı. Nihayet 5. inci Padişah olan Şehzade Mehmet Çelebi Gerede'de birisi Karadevlet Şahla diğeri İsfendiyar oğlu ile iki muharebe yaptı ve ikisinde de galip geldi. Gene Mehmet Çelebi Timur'un şerrinden ve hiylesinden kendisini korumak için Bolu ve Gerede'ye iltica etti.

Bunlarla şunu ifade etmek istiyoruz.

Ankara mağlûbiyetinden sonra tekrar kurulan Osmanlı devletinin diriliş ve kuruluşunda Bolu ve Gerede'nin stratejik bakımından ehemmiyeti büyüktür. Fakat Şehzadenin zaferleri ve korunması işinde ve dolayısile devletin kuruluşunda halkın himmet ve gayreti de inkâr kabûl etmez bir hakikattır.

[III] Künhül-ahbar sahife 154

Nişanlanma ve Nişan bozulmasından doğan Tazminat dâvaları

Cevat Selçuk
Yargıç Yardımcısı

İçtimaî toplulukların nüvesini teşkil eden aile müessesesi teşkili uğrunda atılan ilk adım olması itibarile bu yazımda nışanlanma hakkında mümkün olduğu kadar kısa ve fakat mücmel bir surette malûmat vermeği faydalı buldum.

Bu hukuk müessesesinin, müstakbel karı ve kocanın hayatlarını birbirlerine bağlamadan evvel görüşüp konuşmak ve tanışmak imkânını bahşetmesi yönünden bilhassa önemi vardır. Meşhur Fransız hukukçusu (Bornalis) in dediği gibi nişanlılık izdivaç hayatına tekaddüm eden terbiye müessesesidir. Müstakbel aile nüvesini teşkile namzet eşler bu hukuk müessesesi sayesinde birbirlerile yakından temas imkânını bulmuş ve bütün dikkat ve iradelerini kullanarak müstakbel eşlerinin şahsî temayüllerini maddî ve manevî ve sıhhî vaziyetlerini hülâsa hususiyetlerine ait birçok bilgileri kendi vasıflárile mukayeseli bir şekilde ölçmek imkânını elde etmiş ve dolayısile ileride kuracakları yuvanın sağlam temellere dayanmasını sağlamış olurlar. Nişanlılık vaziyeti müstakbel evlilere bir tecrübe imkân ve zamanını vermekle ileride ortaya çıkması muhtemel bahtsız neticelerin tahakkukuna set çekmiştir.

Medenî kanunumuz nişanlılık bağlılığını bir bağıt olarak kabûl etmekle beraber bu hukuk müessesesi muhtelif memleketlerde aynı ehemmiyet ve neticeleri tevlit etmemektedir. Ezcümle Danimarka medenî kanunu böyle bir müessese kabûl etmemiştir. Fransız medenî kanununda da nişanlılık bağıtına ait sarih hükümler bulunmamakla beraber haksız yere nişan bozma vak'alarında haksız fiillere müteallik hükümlerin tatbik edilmesi yolundaki içtihat tatbikata esas teşkil etmektedir. İngiliz hukukunda aksine olarak haksız yere nişan bozma çok ciddî ve sert neticeleri tevlit eder.

Medenî kanunumuzdan evvel mer'i kanunlarda nişanlılık bağıtına ait hükümleri ihtiva etmiyordu. İsviçreden iktibas ettiğimiz ve 4-10-926 tarihindenberi yürürlükte olan medenî kanunumuz sayesindedir ki mutazarrır ve masum nişanlının hukuku tatminkâr bir tarzda tanınmış oldu.

Hukuk noktai nazarından nişanlılık bağıtı; (Cinsiyetleri ayrı iki kimse arasında yapılan evlenme vadidir.) diye tarif olunabilir. Bu tariften nişanlanmanın evlenme vaadi olduğu açıkça anlaşılmaktadır.

Medenî kanunun 97 inci maddesinde birbirlerile evlenmek isteyen erkek ve kadının evlenme vaadlerini Belediye Reisine veya Reisin evlenme işlerine memur ettiği belediye dairesindeki vekiline ve köylerde köy muhtarına beyan edince bu beyanı 15 gün süre ile ilân olunacağı yazılı olmasına nazaran memleketimizde nışanlanmanın evlenme vaadi olması itibarile her evlenmeye tekaddüm eden mecburî bir hukuk müessesesi olduğu anlaşılır. Birbirlerile hiç nişanlanmadan evlenmeye tevessül eden adaylar dahi evlenme akdi için memuru huzuruna gideceklerine ve ilânları da 15 gün süre ile asılacağına göre asgari 15 günlük mecburî ve fiilî bir nişanlılık devresi geçirecekleri tabiidir.

Asıl sebebi birbirlerile evlenmeye namzet kimseler arasında evlenmeye mani kan veya sıhriyet hısımlığı veya eşlerden birinin esasen bir başkası ile evli olması gibi hususların alâkadarlar tarafından ihbar olunabilmesine imkân ve zaman bırakılması olmakla beraber bu müddet yukarıda söylediğimiz gibi eşlerin en aşağı 15 günlük bir nişanlılık devresi geçirmelerini fiilen temin etmiş bulunuyor.

15 gün süre ile ilânı müteakip alâkadarlar tarafından hiç bir itiraz vaki olmadığı takdirde nişanlılar derhal evlenmeye mecbur tutulamazlar. Birbirlerini anlamakta ve müşterek hayatları için karar vermekte tereddüt eden eşlerin nişanlılık devrelerini ilânlarının yapıldığına mütedair memurundan alacakları vesika tarihinden itibaren daha altı ay süre ile uzatmaları mümkündür. Nişanlılar, bu vesika ile millî hudutlar dahilinde her yerde yetgili memurlara müracaatları halinde derhal evlenme akitlerini yaptırabilirler. Fakat altı ay geçtikten sonra artık evvelce yapılmış olan ilânın hükmü kalmaz. Bu müddet zarfında yeniden evlenmeye mâni haller zuhur edebileceği gibi esasen hukuk nazarında hiçbir hak ebedî olarak derpiş edilmediğinden hak sahibinin mevzuat dairesinde hakkını istıhsal için çevik davranması ve birçok usuli hükümler ve mehillere riayet eylemiş bulunması esastır.

Kanun nışanlanmadan evlenmeği de bazı şartlar altında bir istisna olarak kabûl etmiştir. 107 inci maddede evlenecek!erden biri hasta veya kanunî müddetlere riayet halinde evlenme akdine imkân kalmadığından korkulduğu takdirde sulh hakimine bu 15 günlük müddeti kısaltmak ve hatta evlenmeyi hiç ilân yapılmadan akdettirmek üzere yetki verilmiştir. Böyle ahvalde alâkadarlar sulh yargıcına bir dilekçe ile baş vurarak şartların tahakkuku halinde ilân süresinin azaltılması veya büsbütün kaldırılarak ilânsız evlenmeye izin alacaklar ve bu ilâmı evlenme memuruna veya köylerde muhtara ibraz eylemek suretile aksi müddetinden beri olarak evlenme akitlerini yaptırabileceklerdir.

Sonu var

Ihlamur ve çiçeği

Cemil Özçaşlar
Bolu Milletvekili

Sonbaharın bazan soğuk, bazan sıcak günleri vücudumuza tesir eder. Isının düşük veya fazla olması bakımından oldukça tesirini görürüz. Bu yüzden (Nezle, Bronşit, Boğaz ağrıları) eksik olmaz.

Isının farklarına göre vücudümüzü vikaye için elbiselerimizi, çamaşırlarımızı da mümkün mertebe ısı farklarına göre uydurmağa çalıştığımız gibi hekimin tavsiyesini de göz önünde tutarak, yazın temmuz aylarında, muhtelif kır gezintilerinde toplayıp, kuruttuğumuz ıhlamur çiçeğinin çayı da göksümüzü yumuşatıcı tesirini yapar ve sağlığımızı korur. Bu yüzden bu bitkinin ödevi doktorlukta kullanılan diğer bitkiler gibi önemlidir.

Ihlamur ağacı; Yurt bitkilerimizin en önemlisidir. Bolu İlinin bütün ormanlık bölgelerinde fazlaca yetişir. Ihlamur Düzce ilçemizin güzel bir sembolidir. Efteni ve civarı buna güzel örnek teşkil eder. İlçenin Bolu caddesi üzerinde semaya yükselmiş büyük ağaçlar, Temmuzda açan çiçekleriyle, güzel kokularile derhal kendilerini gösterirler. Düzceden Akçakocaya giderken kestane ağaçları arasında yine ıhlamura rastlıyabiliriz. Bolu Mudurnu yolu arasında Akkaya boğazını geçtikten sonra takip ettğimiz ormanlık bölgede de bu sevimli ağaçlara rastlarız.

Ihlamur, yapraklarının güzel, yeşil rengile, çiçeklerinin yaptığı koku cihetile daha ziyade bir şehir, veya bir cadde süsü haline gelmiş, bizlere daha ziyade yakınlık göstermiştir. Bu yözden çok beğendiğimiz ve çok sevdiğimiz bir bitkidir. Yalnız küçük uyuz böceği musallat olpuğu zaman ağacın güzelliği kolaylıkla bozulabilir.

Ihlamurun ticarette odunu ve soymuk demetleri (tabakai kitabiyesi) kullanılır. Bundan kuyu ipi yaptıkları gibi Rusyada da hasır yaparlar. İhraç mallarımızdan olması hasebiyle önemi de fazladır. Odununa gelince: Ihlamur nevilerinden Tilia Parfifolia adındaki ihlamurun odunu ticarette çok kullanılır. Bu nevi odunun gevrek kesilmesi ve yarılması da kolaydır. Kesafeti; kuru halinde aşağı yukarı 0,32: 0,59 dur. Kurak yerlerde çok dayanıklıdır. Rutubette derhal değişir. Bu

nevin odunundan moblecilikte çok kullanılmaktadır. Sünnetlik (Elâstikiyet) hassası da çok fazladır.

Yapılan denemelerde iğne batırılmış bir ağacın deliğinin derhal kapandığı görülmüştür. Çiçeği bu bitki ihlamurlar famılyalarından (Tiliacces) dendir. Genel olarak bitki ağaçtır. Bitki üzerinde çiçeği ince bir zar yaprakla birleşmiştir.

Çiçek muntazamdır. Ve ersenek (Hünsadır) Dişicik ve ercek bir çiçek üzerindedir. Erceğin ipi üzerindeki tepe, ikiye bölünür.

Dişicik beş meyva yaprağından yapılmıştır. Her birisinde de iki yumurtacık bulunur.

Meyvası yarılmaz 1 veya 2 tohumu bulunur. Çiçekteki yapırgan, ayrı ayrıdır ve düşüktür. Tümecinde bez (Gudde) yoktur. Ihlamur çiçeği doktorlukta kullanılır. Ihlamur, çiçeklerini Temmuzda açar, o zaman toplanır. Toplama işini kurak bir havada yapmak çok iyidir. Güneşte kurutulursa kokusunu biraz kaybeder, değerini düşürür, Ticareti, yaprağiyle beraber yaparlar . Çiçek yaprağı bulunmıyan ıhlamur çiçeğinin değeri çok yüksektir. Çiçeğinin birleşiminde, uçuca yağ, tanen glikoz zamk, birazeda Klorofil bulunur. Ihlamurun çiçeklerini haşlamak suretile kullanılırsa hafif terleticidir. Sinirleri teskin eder, Neşemizi artırır, mükemmel bir ev davasıdır.

Yazın, topladığımız ıhlamur çiçeklerini, sabahları sonbahar aylarında bahusus kışın ve hatta her zaman haşlamak suretiyle çay gibi içecek olursak vücudumuz üzerinde iyi edici tesirini daha ziyade takdir etmiş oluruz.

Ihlamurun çeşitleri de vardır. Yabani ıhlamur, Hollanda ıhlamuru gümüşi ıhlamur çeşitlerindendir. En makbul ıhlamur gümüşi ıhlamurdur. Yaprakları tüylüdür. Yaprağının altı gümüşi beyazdır. Çok değerli bir ağaçtır. Çiçeklerinin kokusu fulyanın kokusunu çok andırır.

Arılar ıhlamur çiçeklerinin bal özlerini pek severler. Bal ürünü çok nefistir.

BOLU'YA AĞIT

Köroğlunun diliyle
Kalemizdin dağlar heey!
Erliğin anlımızda
Yazısıydın dağlar heey!

Bir gece debremiyle
Çelik bağrın deşildi..
Çamlı belin aşıldı
Aşılmazdın dağlar heey!..

Yaralandın döşünden,
Uyandın mı düşünden?
Yar ayrıldı eşinden
Ayırmazdın dağlar heey!..

Kötü şu felek kötü:
Karıştı yerin altı,
Bölündü dünya katı
Bölünmezdin dağlar heey!..

Dönekmiş meğer huyun:
Kudretten kaynar suyun
Duydum yolun şaşırmış
Şaşırmazdın dağlar heey!..

ÇUMRALI der, bu hal ne?
Baş baş, taş taş üstüne
Gözün yumup düşürmüş,
Düşürmezdin dağlar heey!..

Celâl ÇUMRALI

Bolu Dağlarına mısralar

Çilek, nerkis, menekşe demetlediğim dağlar.
Hayellere sığmıyan bir servetin var senin;
Yaz kış buzlu suların coşup köpürüp çağlar,
Bulutlara yükselen azametin var senin.

Serinlenir dereler altında ağaçların,
Papatyayla süslüdür yem yeşil yamaçların
Saksı çiçekleridir sanki çamdan taçların
Güzellikler toplayan asaletin var senin.

Gönlünce dereler karlı kayalıklara,
Çeşmelerde duraklar uzanır açıklara
Ve ninniler besteler uyuyan çamlıklara,
Kâinatı dinliyen sükûnetin var senin

Kıvrılıp dönen yollar sarıp seni kucaklar,
Geceleri yolcular hanlarında konaklar;
Söyler senin türkünü hasretzede dudaklar
Gönüllere hükmeden bir kudretin var senin.

Ulu ormanlarında mâbed kutsiyeti var,
Karlı zirvelerin sönmez haysiyeti var,
Sende güzel yurdumun eşsiz şahsiyeti var
Dillere destan olan saltanatın var senin.

Aşılmaz bir kalâsın ardındaki Boluya,
Ne güzel yakışırsın eşsiz Anadoluya,
Dik durur sisli başın kasırgaya doluya
Fânilerde olmıyan bir kısmetin var senin.

Ahmet Bağışgil

Manevî varlığımızın istekleri

Hayrettin Uzerler
Bolu Ortaokul Resim Öğretmeni

Güzel olan insan ruhunu, tatmin ve ona gerekli olanı verebilmek için birçok vasıtalara ve bunlar arasında bilhassa eserlere; san'at eserlerine başvuruyoruz. Hiçbir ruh, hiçbir manevî varlık oyalanmadan, kendini eyleyici birşeyle meşgul olmadan yetinemiyor. En iptidaî bir insanın bile terbiyesine ve manen yükselme durumuna göre sanat vadisinde azçok meşgul olduğunu görüyoruz. Zaman zaman şarkı söylüyor, hoşuna giden şarkıları küçücük bir deftere kaydediyor, eline geçen küçük bir kâğıda hiçolmazsa bir şeyler karalayıp, elinin erdiği kadar bir şeyler resmediyor, onu bir iğne ile duvarına raptediyor, karşısına geçip uzun uzun seyrediyor. Artık bu mini mini resim o an için onun en ileri zevkini teşkil ediyor. Aradan bir kaç gün geçince, bu resmi ilkten olduğu kadar sevmediği yeni baştan yapmağa çalıştığı görülüyor. Bu seferki daha güzel ve muvaffak oluyor. Demek insan ruhu bir şeyler yaratmak, göstermek, söylemek istiyor; Bu suretle her insan, ilkevvelâ kendi ruhunun sanatkârı oluyor. Yukarda söylediğimiz gibi, ruhumuzu yaşatmak onu tatmin etmek ihtiyacındayız. Ama biz bu işi farkında olmaksızın tabii sevklerimizle yaparız. Sevdiğimiz bir türküyü ağzımızda gevelemenin dahi bizim için ne kadar faydalı olduğunun farkında değilizdir. Konuşmadan günlerce hatta aylarca durabiliriz. Fakat gönlümüzü okşayan bir türküyü, bir şarkıyı söylemekten hiçbir zaman geri kalamıyoruz. Her insan kendi manevî varlığını önce kendi vasıtalarıyle kendisi olarak uyandırıyor, tatmine çalışıyor, fakat bu kadarla insan sanatkârdan anladığımız manâda bir sanatkâr olmuyor. İnsan kendi vasıtalarile ancak kendini avutup biraz oyalayabiliyor. Fakat kendiyle yetinemeyip kendi kudret ve kabiliyeti dışarsında tatmin ve doyurucu vasıtalar arıyor: Kendine kafa dengi bir dost bir arkadaş bulmak ihtiyacını hissediyor, günlük mesaisi dışında çalışma saatlerinin haricine onunla buluşup konuşuyor, kitaplardan bahsediyor, eline meselâ bir şiir kitabı alıp üzerinde mütalealarda bulunuyor. Arkadaşı ile dilini inzibat altına almak zorunda kalmadan dilediği gibi konuşuyor, söylüyor, dinliyor nihayet sevdiği, hoşlandığı bir kimseye ehemmiyet vermek ve ondan da kendine ehemmiyet gösterilmesini istemek ve bunu başarı ile yapabilmek bu, hepimize en yakın ve en cazip olan sanat sahasını teşkil ediyor.

Konuşmak, söylemek, inanmak, kendimize bilmukabele önem verildiğini görmek; yaşımız ilerledikçe sanat alanında da görüşümüz, anlayışımız, zevklerimiz değişiyor; Güzel sanatlar arasına nüfuz ediyor onlardan anlamaya çalışıyoruz. Gerek kendimizden ve gerekse başka vasıtalarla temin edebildiğimiz bizi tatmin eden sebepler olsun avutucu ve hatta aldatıcıdırlar. İnsanın kendi kendisine verebileceği şey ancak geçici, bir müddet için oyalama ve avutma olabiliyor. Halbuki ruh gerek kendi yarattığı eserlerin ve gerekse başkalarının yarattığı eserlerin aldatıcı, oyalayıcı şekilleri ve kalıpları karşısında bir bütün teşkil ediyor. İyi ve güzel olan bir bütün, bir varlık, bütün başkalariyle de daimî ve devamlı olarak kanmıyor, yetinemiyor. Gözlerimiz etrafta, kalbimiz bomboş daha başka şeyler arıyor, bekliyoruz. Bizi ancak başkaları tatmin edebiliyor, biz ancak onlar vasıtasiyle doyurulduğumuzu hakikî surette tatmin edildiğimize inanıyoruz ki bu da ikinci merhaleyi teşkil idiyor. Birincisinde kendimizi kendimiz kendi vasıtalarımızla oyaladık, - Oyalama safhası. İkincisinde başka vasıtalarla tatmin edildik - tatmin safhası - Fakat bu iki safha birbirinden uzun yaş müddetleriyle ayrılmış birbiri yanı sıra dizilmiş değildir. Yetişkin bir insandan bahsettiğimize göre çocuk hatırımıza gelmemelidir. Onu, bambaşka dünyasının içerisinde ayrıca incelemek lâzım gelecektir. Şu yaştan şu yaşa kadar şu, bu yaştan bu yaşa kadar bu oluyor deyemeyiz yaş ilerledikçe anlayış görüş ve isteyiş değişiyor. Sanatkar olsun olmasın herkes manevî arzu ve isteklerini imkân bulduk-ça ve zaman mekân ne olursa olsun istifade etmesini iyi biliyor. Anlıyor, anlatıyor.

Hülâsa insan, geniş bir sanat dünyası ile çerçevelenmiş bulunuyor. İyi ve güzel olan ruh esasen onu bunlarla meşgul olmağa sevkediyor. Fakat insan hiç bir şekilde yetinemiyor. Bütün olan ruhunu tatmin için daha ilerisini daha güzelini istiyoruz.

Halkevi Çalışmaları

Bolu:

Fakir kızlarımızın Enstitüye devamlarını sağlamak amacile üç yıldır işletmekte olduğumuz yatılı pansiyonun kadrosu bu yıl yirmibeşe çıkarılmıştır. Ayrıca geçen yıl açılan Erkek Sanat Okulu pansiyonuna da para yardımı yapılmaktadır.

Yazılmakta olan (Bolu Tarihi) nin ikinci kısmı da hazırlanmıştır.

8-9-946 pazar günü Halkevi Sosyal Yardım Kolu yararına yağlı pehlivan güreşi tertip edilmiş ve çok alâka toplamıştır.

Evimizde amatör gençler tarafından alaturka iki konser verilmiştir.

Mudurnu:

Evimiz temsil kolu tarafından İlçede verilen temsilden başka Bolu Halkevinin daveti üzerine il merkezinde de bir temsil verilmiş ve çok başarılı olmuştur.

Düzce:

Halkevi gençlerimiz sık sık spor temasları yapmışlar ve başarılı sonuçlar elde etmişlerdir. Boludan gelen amatörlerin verdiği konser de hayli alâka toplamıştır.

Göynük:

Evimiz kütüphanesi yeniden tanzim edilerek okurlara açılmıstır. Ayrıc Göynüğün içtimaî, iktisadî, ve kültürel durumu hakkında yapılan araştırmalar il merkezindeki (Abant) dergisinde yayınlanmak üzere merkeze gönderilmiştir.

Akçakoca:

Evimiz gençleri arasında yüzme ve kürek teşvik yarışmaları tertiplenmiş ve başarılı sonuçlar elde edilmiştir.

Gerede:

Evimizde müzik çalışmaları devam etmektedir. Yakında başlayacak olan kayak çalışmalarının hazırlıkları da tamamlanmıştır.

Seben:

Yeni kurulan ilcemizde Halkevi faaliyeti gelişmektedir.

1947 Yılı C. H. P. Sanat mükâfatı musabakası

1 — C. H. P. Genel Sekreterliğince bir piyes müsabakası açılmıştır.

2 — Bu müsabakaya 1940 yılından sonra yazılmış ve basılmış veya basılmamış, oynanmış veya oynanmamış yalnız telif eserler kabûl edilecektir.

3 — Müsabakada birinci gelene 3,000 ikinci gelen 2,000 ve üçüncü gelene de 1,000 lira mükâfat verilecektir.

4 — Bu müsabakaya katılma şartnameleri C. H. P. Genel sekreterliğinden ve bütün Halkevi Başkanlıklarından alınabilir.

Abant

Bolu Halkevi Kültür Dergisi

Sayı : 12 | Kasım - Aralık 1946 | Cilt : 2

İçindekiler